ושמרתם את המצות מצה המשתמרת לשם מצה יצתה זו כו' דברי רבה ורב יוסף פשוטין הן התורה כתבה (ויקרא ז' ט"ז) ביום זבחכם יאכל וכן כל חלחם חקרב עמהואמרי' פשיטא דהא אין נאכלות באנינות ודחי' מתני' ר' עקיבא היא דאמר עני כתיב למעוטי מצה עשירהותיפוק לי' דחלות תודה על ידי משקה עשויות ושנינן רביעית שמן היא ומתחלק לכמה חלות: ברית הן הן הדברים שנאמרו למשה בסיני כ' כלומר וראי ברית פב' נשבע לי בשבועה הן הן הדברים למשה בסיני אע"פ כן לא פעסא בעיא: אמר רבא כל לשוק אימלוכי מימלך אי מזדבני מזדבני ואי לא אפיק בהו אנא ש"מ שכל הדברים המפורשים במשנה הלכה למשה מסיני הן ואע"פ שהן שנויין סתמא. ללישנא קמא ר' אליעזר אמר לר' אילעאי [ברית] הן הן הדברים ולדלישנא בתרא ר' יהושע עצמו היא שאמר ברית הן הן הדברים:

מהרנך

סדנה על הבדלות מקרות חלבות לדין שלא יובאו בחלות תודה ורקיק נזיר

זאת אומרת חלות תודה ורקיקי נזיר. פ"ה דלא אתי כר"ש דאמר בפ"ק דמגילה (דף ט:) לא קרבו אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן אבל שאין קבוע להם זמן לא וכפירושו משמע בפרק בתרא דזבחים (דף קיז.) דתניא אתם כל הנידר ונידב קרב בבמה ושאין נידר וכו' דברי ר' מאיר וחכמים אומרים לא קרבו אלא עולות ושלמים בלבד רבי שמעון אומר אף ניסוך לא הקריבו אלא חובות הקבוע להן זמן משמע דמודה ר' שמעון לחכמים דלא קרבו ממנה ונזירות בבמה וקשה דבפ"ק דמגילה (דף ט:) תנן אין בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסח זה הכלל כל שנידר ונידב קרב בבמה שאין נידר וכו' ואמר בגמרא מני ר"ש היא א"כ לר' שמעון קרבה מנחה בבמה דנידר ונידב הוא ונזירות נמי קרב לדידיה בבמה דהא ר"מ דקתני בהאי לישנא כל שנידר ונידב קרב בבמה וסבר רקיקי נזיר איכא בבמה דאמר אתם מאי טעמא דר"מ אמר קרא לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים וגו' אמר להו משה כי עליתון לארץ ישראל אקריבו חובות לא אקריבו ומנחה ונזירות ישראל כיצהו דנזירות גופייהו נידר ונידב הוא אע"ג דהקרבנות חובה ורבנן מפרש אתם דסברי אין מנחה בבמה ונזירות אע"ג דנידר הוא מ"מ הקרבן חובה וכראה לר"י דה"פ דמתניתין דמגילה דאין חילוק בין במה גדולה לבמה קטנה אלא פסחים זה הכלל כל הנידר ונידב הקרב בבמה גדולה קרב בבמה קטנה וכל שאין נידר וכו' ולא נחית אלא לפרש מה שאנו הגדולה לקטנה אבל יש נידר ונידב כמו מנחה ונזירות שאינן קריבין לא בזו ולא בזו:

נאכלים בטוב וגבעון. הקשה רבינו נסים ז"ל היכי ממעט ביכורים מכל מוקבות והא ביכורים הוו חובה הקבוע להן זמן בזמן שמחה דמעלרת עד החג מביא וקורא ז"ל קריבים בטוב וגבעון כמו פסחים שהיו קריבים לכ"ע ויש לומר דביכורים הואיל ויש להם זמן גדול כל כך לא חשיב זמן קבוע ורשב"ל מפרש דמשום הכי הוו ביכורים חובה שאין להן זמן קבוע כיון שאם אין לו פירות לא יביא ביכורים: ולאותה

ורקיקי נזיר נאכלות בטוב וגבעון ודלא כר"ש דאמר בפ"ק דמגילה (דף ט:) דלא קרב בטוב וגבעון דהייטו במה גדולה אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן אבל חובות שאין להן זמן קבוע לא ודלא כמ"ד בפרק בתרא דזבחים (דף קיז.) כאן וכאן במה גדולה בטוב וגבעון ובמה קטנה שהיה עושה ברגלים גנו לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים, ועל אותן שקרבו בטוב וגבעון הוצרך להביא ראיה מושמליתם את המלות, וממנות" תאכלו וגו" דלא נפקי מבכל מושבותיכם דאית להו היתר בכל מושבות שהיו יכולין להוליכן בכל מקום שירצו בתוך זמן אכילתן דתנן בפרק בתרא דזבחים (דף קיב:) בתו לטוב וגבעון הותרו הבמות, קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים, קדשים קלים ומעשר שני בכל ערי ישראל, עד שלא הוקם המשכן היו במות מותרות ועבודה בבכורות, משהוקם המשכן עבודה בכהנים ונאסרו הבמות, נתרו את הירדן והוקבעו בגלגל ז' שכיבשו וז' שחילקו היו הבמות מותרות, בתו לשילה לאחר שחילקו והוקבע משכן שם נאסרו הבמות וכולהו מפרש מקראי בפרק בתרא דזבחים, חלבה שילה בימי עלי כשנשבה הארון בארץ פלשתים בתו לנוב ולא היה שם משכן אלא בית של אבנים היה והוקבע שם מזבח הנחשת אבל ארון לא היה שם, שכשהחזירוהו פלשתים עמד בקרית יערים עשרים שנה עד שמלך דוד והביאו לציון ובציון עמד עד שבנה שלמה בית המקדש כדכתיב (מ"א ח) ויביאו הכהנים את ארון ברית ה' וגו' ומזבח הנחשת היה בטוב כל ימי שאול ושמואל כדכתיב (ש"א כא) ויאמר אין לחם חול אל תחת ידי כי אם לחם קודש [וגו'] המוסרים מלפני ה', הרבה טוב על דבר זה שהרגם שאול מפני שנתנו לחם לדוד ובתו לנבעון ונתן שם מזבח הנחשת עד שבנה שלמה הבית כדכתיב בדברי הימים (א כא): **כריס**. שבועה: **ואיכא דאמרי**. בתמיה אמר ליה וכי הן הדברים כו' דלא בעי טעמא כהלכה למשה מסיני: **וטעמא מאי**. גמרא בעי לה וטעמא מאי שעשאן למכור בשוק לצורכי תודה יולא בהן אם לא מכרן הרי לא נשתמרה לשם מצה אלא לשם זבח: **איפוק כהו אנא**. ידי חובת מצה:

מתני'

ושמרתם את המצות מצה המשתמרת לשם מצה יצתה זו שאין משתמרת לשם מצה אלא לשום זבח רב יוסף אמר אמר קרא שבעת ימים מצות תאכלו מצה הנאכלת לשבעת ימים יצתה זו שאינה נאכלת לשבעת ימים אלא ליום ולילה תניא כוותיה דרבה ותניא כוותיה דרב יוסף תניא כוותיה דרבה יכול יצא ידי חובתו בחלות תודה ורקיקי נזיר תלמוד לומר "ושמרתם את המצות" מצה המשתמרת לשם מצה יצתה זו שאינה משתמרת לשם מצה אלא לשום זבח תניא כוותיה דרב יוסף יכול יצא אדם ידי חובתו בחלות תודה ורקיקי נזיר? תלמוד לומר "שבעת ימים מצות תאכלו" מצה הנאכלת לשבעה יצתה זו שאינה נאכלת לשבעה אלא ליום ולילה ותיפוק ליה מלחם עוני? מי שנאכל באנינות יצא זה שאינו נאכל באנינות אלא בשמחה? סבר לה כר' עקיבא דאמר עני כתיב ותיפוק ליה דהוה ליה מצה עשירה? אמר שמואל בר רב יצחק רביעית היא ומתחלקת היא לכמה חלות ותיפוק ליה דאינן נאכלות בכל מושבות? אמר ריש לקיש זאת אומרת חלות תודה ורקיקי נזיר נאכלין בטוב וגבעון *תניא אמר ר' אליעזר שאלתי את ר' אליעזר מהו שיצא אדם בחלות תודה ורקיקי נזירי אמר לי לא שמעתי, באתי ושאלתי לפני ר' יהושע אמר לי הרי אמרו חלות תודה ורקיקי נזיר שעשאן: לעצמו אין אדם יוצא בהן, למכור בשוק יוצא בהן, כשבאתי והרציתי דברים לפני ר' אליעזר אמר לי ברית הן הן הדברים שנאמרו לו למשה בסיני אלא ראמרי ברית הן הן הדברים שנאמרו לו למשה בסיני ולא טעמא בעיא וטעמא מאי? אמר רבה כל לשוק אימלוכי מימלך אמר אי מזדבן מזדבן אי לא מזדבן איפוק בהו אנא:

מתני'

ומשמרתם אם סמלות עביד לה שמירה לשם מצה. כל שימור שאתה משמרה שלא תחמיץ התכוון לשם מצה של מצוה: יצאם כו'. דלאו לשם מצה של מצות פסח עביד לה אלא לשם מצה של זבח: שאינם נאכלים לשבעה. דלאחר יום ולילה הויא עתר כדכתיב (ויקרא ז) תורה אור וכשר זבח תודה שלמיו ביום קרבנו שמות וגו' והיכא דלא נשחט עליהן הזבח אע"ג דעכשיו יש לה היתר לשבעה מיהו כי עבדה לאו לשם מצה הראויה למצוה איתכון כי עבדה, אדעתא לאיפסולי ביום ובלילה עבדה, ומאי ניה לרב יוסף הא דרשה (לדלא*) דבעינן שימור לשם מצה והתהוא קרא ממיך ונהנא פלגא דלי נמי איכון לה נמי לשימור מלא מצוה למיפק בה משום תודה ומשום מצה, לא נפיק, דבעי שימור לשום מצה כל שבעה: **ומיפוק ליה דאינם נאכלים לאונן. ולמה לי קרא אחרינא, דכל קדשים אסורין לאונן ביבמות (דף עג:) אתיא לן בק"ו מה מעשר הקל אמרה תורה "לא אכלתי באוני" בשר קודש חמור לא כל שכן: **סבר לה כרבי עקיבא דאמר**. לעיל (דף לו.) במלה של מעשר שני נפיק ואע"ג דאסור לאונן דלא דרשי עוני לאון אוני אלא עני כמסורת: **ומיפוק ליה**. כיון דדרשי עני הא לאו מלה עניה היא דהא גילוה בשמן: **רביעים היא**. תני לוג שמן מביא לתודה ומולאו חציו לעשר חלות ועשר רקיקין וחציו לרבוה במסכת מנחות בפרק שתי מדות (דף פט.) ובנזירות לא היתה רבוכה אלא חלות ורקיקין ולא היה מביא אלא רביעית דדאמרינן נמי התם הלכך רביעית שמן לעשרים חלות גדולות שנעשות משבע עשרונות פחות שליש עשרון שזה הוא שיעורן דדאמרינן התם בהתודה* אין כלו מעשר: **ומיפוק ליה דאינן נאכלות בכל מושבות**. אלא בירושלים דמחיצת קדשים קלים = נפנים מן החומה דכתיב (דברים יב) "ואכלת לפני ה' וגו' וכל דבריך אשר תדור" ואם יצאו נפסלין דכתיב (שמות כב) "ובשר בשדה טרפה וגו'" כיון שאלא בשר חוץ למחיצתו נאסר: **ואם תומרם**. מדלא נפקא ליה מבכל מושבותיכם קסבר חלות תודה

[דף לו.]

[לעיל לו.]

[דף עח.]

תוספתא דתלה פ"ל

מהנך

סדנה על הבדלות מקרות חלבות לדין שלא יובאו בחלות תודה ורקיקי נזיר